T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 575
KARAR NO : 2015 / 589
KARAR TR : 28.09.2015

ÖZET Devlet ormanının yanmasında davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle maddi zararın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Orman Genel Müdürlüğü'ne izafeten Balıkesir Orman İşletme Müdürlüğü
Kepsut Orman İşletme Şefliği
Vekili : Av. F.T.
Davalı : Adli Yargıda
1-T.C.Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. B. O.A.
2- A.Ö.
3- İ.D.
4- S.S.
5- F.D.Ç.Konst. İnş. Mad. San ve Tic Ltd Şti.
İdari Yargıda
T.C.Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; Balıkesir Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı yangın söndürme ekiplerince 14/09/2011 tarihinde saat 16:30 sıralarında Balıkesir İli, Kepsut İlçesi, Akçakertil Köyü, Çavdarlık mevkiindeki demiryolunun 224+470 km'sinde bulunan çelik köprünün yakınında çıkan orman yangınına müdahale edildiği, çıkan orman yangınında toplam 1,7 Ha ormanlık alanının yandığı, yapılan araştırmalara göre yangının başlangıç noktasında yer alan TCDD'ye ait çelik demiryolu köprüsünde çalışan Feza D.Ç.Konst. İnş. Mad. San ve Tic Ltd Şti.'nin çalışanlarınca köprü bakım ve boyama faaliyetlerinin yapıldığının anlaşıldığı, Kepsut Cumhuriyet Başsavcılığınca yaptırılan bilirkişi incelemesi neticesinde şirketin çalışanları davalılar tarafından yangının başlangıç yerinde bırakılan tiner kutularının hatalı muhafazası neticesinde tinerin parlaması ve yanmaya başlaması sebebiyle yangının başladığının tespit edildiği, davalı şirket ile Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü arasında dört adet köprüde boya yapılması konusunda bir sözleşme mevcut olduğu, davalıların haksız fiilleri neticesinde başlayan orman yangını sebebi ile davacı idarenin yangının başladığı 14/09/2011 tarihi itibarı ile "arazöz gideri 12.017,50 TL, su ikmal aracı 7.857,33 TL, ford ranger ilk müdahale aracı (5 adet) gideri 1 237,50 TL, dozer komatsu (3 adet) gideri 2.801,25 TL, Treyler (3 adet) gideri 236,22 TL, pıck-up (5 adet) giden 186,00 TL, iaşe gideri 534,60 TL, İşçilik primi 180,00 TL, o tarihteki kur üzerinden hesap edilen helikopter gideri 209 438,14 TL ve uçak gideri 48.281.19 TL, ağaçlandırma gideri 2.787,30 TL'den oluşan toplam 285.557,03 TL" zararın davalıdan talep edilmesine karşın zararın tazmin edilmediğinden bahisle davanın kabulüne karar verilerek toplam 285.557,03 TL idari zararın orman yangınının başladığı 14/09/2011 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya ödenmesine karar verilmesi istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

KEPSUT ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 3.12.2014 gün ve E:2012/82, K:2014/163 sayı ile, dava konusu işlemden kaynaklanan zararın idarenin yaptığı sözleşme neticesinde meydana geldiği anlaşıldığından idarenin işlem ve eylemleri nedeniyle açılacak olan tazminat davalarının 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununun 2/1-b maddesi gereğince tam yargı davasının konusu olduğu, bu davaya bakma görevinin İdare Mahkemelerine ait olduğu anlaşıldığından, Mahkemelerinin görevsizliğine, diğer davalılar İsmail Dere, Serkan Seki, Abdurrahman Öztürk ve Feza Danış Çelik Konst. İnş. Mad. San ve Tic Ltd Şti. hakkında açılan davanın tefrik edilerek, ayrı bir esasa kaydedilerek yargılamaya bu esas üzerinden devam edilmesine karar vermiş, bu karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Yargıtay 4.Hukuk Dairesi: 30.4.2015 gün ve E:2015/2993, K:2015/5385 sayı ile, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere göre yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddi ile usul ve yasaya uygun olan hükmün onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle, T.C.Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

BALIKESİR İDARE MAHKEMESİ; 3.6.2015 gün ve E: 2015/850 sayı ile, 6831 sayılı Kanunun 112. ve 114.

maddeleri uyarınca yasaklanan ve orman suçu teşkil eden fiillerin işlenmesi nedeniyle ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılacak olan tazminata ve ağaçlandırma giderlerine ilişkin davaların genel hükümlere göre hukuk mahkemelerinde görüleceği kuralı karşısında, 14/09/2011 tarihinde çıkan orman yangını nedeniyle oluşan zararın(tazminat ve ağaçlandırma giderlerinin) tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine, karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇEUyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.09.2015 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Balıkesir İli, Kepsut İlçesi, Akçakertil Köyü, Çavdarlık Mevkiinde 14/09/2011 tarihinde çıkan yangın nedeniyle 1,7 hektar devlet ormanının yanmasında davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle maddi zarar tutarı olan 285.557,03-TL'nin olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe giren 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanunun 217. maddesi ile değişik 110. maddesinin üçüncü fikrasında,

"...

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenler iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle oluşan zarar ve toprağın humuslu tabakasının yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınır.

..."

112. maddesinin birinci fikrasında,

"Bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zarar için ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde gerçek zarar üzerinden tazminat talebinde bulunulabilir

...";

114. maddesinde,

"Her türlü orman suçları ile tahrip olunan veya yakılan sahalar için, bu Kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca, ağaç cinsine göre cari yıl içindeki mahalli birim saha ağaçlandırma gideri esas tutularak ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

112 nci maddenin son fikrası hükmü bu madde için de aynen uygulanır.

(Ek fikra: 23/1/2008-5728/221 md.) Bu Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür. Bu davalarda orman idaresi harçtan muaftır" denilmiştir.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fikrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Diğer yandan, 08.10.1984 tarih ve 18559 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (T.C.D.D.) Ana Statüsü'nün "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1 'inci maddesi, "Bu Ana Statünün amacı; 8.6.1984 tarih ve 233 sayılı Kamu iktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi olarak söz konusu Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde faaliyette bulunmak üzere Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları işletmesi Genel Müdürlüğü adı altında teşkil olunan Kamu İktisadi Kuruluşunun hukuki bünye, amaç ve faaliyet konuları, organları ve teşkilat yapısı, müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri ile bunlar arasındaki ilişkileri ve ilgili diğer hususları düzenlemektir..." hükmünü taşımakta; "Hukuki Bünye" başlıklı 3'üncü maddesinde, bu Ana Statü ile teşkil olunan T.C.D.D. işletmesinin, sermayesinin tamamı Devlete ait, tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir "Kamu iktisadi Kuruluşu" olduğuna ve 233 sayılı Kamu iktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabi bulunduğuna işaret edilmekte; 4'üncü maddesinde de, sayılan kuruluş amaç ve faaliyet konularının tamamına yakınının "tekel" kapsamında işler olduğu belirtilmekte; kuruluşu, yönetimi ve denetimi konularında 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine paralel düzenlemelere yer verilmekte olup; buna göre, T.C.D.D. İşletmesinin, tekel kapsamında kamu hizmeti yürüten, tüzel kişiliğe sahip bir kamu kurumu olduğu tartışmasızdır.

233 sayılı Kamu iktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Ana Statü ile özerk bir tarzda ve ekonomik gereklere uygun olarak kârlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda yönetilmesi amacıyla, işletmenin iktisadi faaliyetleri bakımından özel hukuk hükümlerine tabi kılınmış olması, onun kamu hizmeti yürütmesine ve kamu kurumu niteliğine engel teşkil etmemektedir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi, bakım ve onarımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların; Anayasa'nın 125'inci maddesinin son fıkrasında yer alan, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralı ile 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1 'inci fıkrasının (b) bendindeki, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davalarına idari yargı yerlerinde bakılacağı yolundaki düzenleme uyarınca, İdari Yargı'nın görevinde bulunmaktadır.

Bu bakımdan; dosyadaki uyuşmazlığın çözümünün, T.C.D.D. İşletmesinin görevinde olan kamu hizmetini yürütmek amacıyla kurmuş olduğu demiryolu hattı boyunca aldığı önlemler yönünden kusurunun ya da idarenin sorumluluğunu gerektirecek başka bir nedenin bulunup bulunmadığının belirlenmesine bağlı bulunduğu; bu belirleme ise, yukarıda açıklanan Anayasa ve yasa hükümleri çerçevesinde idari yargı yerlerince yapılabilecek nitelikte olduğu dolayısıyla; davanın görüm ve çözümünün İdari Yargı'nın görev alanına girdiği açıktır.

Orman Kanununun 112. maddesinin gerekçesinde de "112. maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda ceza yargılamasında şahsi hak talebi ve tazminat istemine ilişkin usulü hükümlere yer verilmemesi sebebiyle, bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zararın genel hükümlere göre ve hukuk mahkemelerinden istenebileceği hükme bağlanarak Ceza Muhakemesi Kanunuyla uyum sağlanmıştır" denilmiştir.

Orman Kanunu hükümleri uyarınca yasaklanan ve orman suçu teşkil eden dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet veren şahısların eylemleri nedeniyle ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılacak olan tazminata ve ağaçlandırma giderlerine ilişkin davaların genel hükümlere göre hukuk mahkemelerinde görüleceği açıktır.

Dava dosyalarındaki bilgi ve belgeler ile yasal düzenlemeler gözetildiğinde, 6831 sayılı Yasanın sözü edilen maddelerinde yer verilen tedbirsizlik ve dikkatsizlik sonucu ormanda yangına neden olunması ve ormana zarar verilmesi eyleminden farklı olarak bu davada TCDD'nin kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden doğan zararın giderilmesi için davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, kamu hizmeti yürüten TCDD'nin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Balıkesir İdare Mahkemesince yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle Balıkesir İdare Mahkemesince yapılan başvurusunun REDDİNE, 28.09.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Ali ÇOLAK	Yusuf Ziyaattin CENİK	Alaittin Ali ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi AYDIN	Mehmet AKBULUT	Yüksel DOĞAN